

- bioteconomic în Republica Moldova. Ch., 2012, p. 5-7. ISBN 978-9975-4432-1-0.
4. KULIKOVSKI, Lidia. *Cincizeci de ani rodnici de învățământ biblioteconomic în Republica Moldova*. În: 50 de ani de învățământ biblioteconomic în Republica Moldova. Ch., 2012, pp. 16-30. ISBN 978-9975-4432-1-0.
5. NICUTAR, Maria. *Ce face entuziasmul din om...* [Accesat la 21 mai 2013]. Disponibil:

- ideideafaceri.manager.ro/articole/editorial/ce-face-entuziasmul-din-om--6671.html
6. ȚURCAN, Nelly. *Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională: trecut, prezent și proiecție în viitor*. În: 50 de ani de învățământ biblioteconomic în Republica Moldova. Ch., 2012, pp. 8-15. ISBN 978-9975-4432-1-0.

Ludmila CORGHENCI,
director adjunct, DIB ULIM

BIBLIOTECARUL DIN MANUAL SAU „UN SCRITOR TALENTAT POATE FI ȘI UN FOARTE BUN BIBLIOTECAR”

De Ziua bibliotecarului, care de câțiva ani este marcată la 23 aprilie, odată cu Ziua internațională a cărții și a dreptului de autor, am primit în dar o carte. O carte despre bibliotecă, bibliotecari, cărți, lectură și, firește, despre Măria Sa – Cititorul, pentru care toate acestea există. Îi vom spune de data aceasta cititor pentru că întreg firul povestirii se axează pe carte și lectură. Din mulții termeni folosiți pentru identificarea acestuia, în acest context, cititor mi se pare termenul cel mai adecvat.

*Jurnalul bibliotecarului*¹ de Dumitru Crudu, căci despre această carte este vorba, prezintă biblioteca, bibliotecarul și tot ce se învârtă în jurul acestora în altă lumină decât este percepția generală din societate. O percepție cu care, din păcate, am început să ne obișnuim și noi, bibliotecarii, și societatea. Comunitatea bibliotecară are mare pică pe literatura artistică, care de cele mai multe ori prezintă bibliotecarul în culori deloc atractive, de aici și imaginea care s-a creat.

În *Jurnalul bibliotecarului*, Dumitru Crudu face o răsturnare de situație. Dintre paginile cărții, biblioteca și bibliotecarul apar așa cum de fapt (cu mari excepții, spre regretul nostru) sunt în realitate. Desprindem din firul povestirii o bibliotecă cu ușile deschise, chiar și după orele de program, dacă o cere situația, unde oricine poate intra și cere ajutor, unde oamenii vin pentru a socializa și a scăpa de singurătate, unde părinții vin cu copiii de mână, împărțind bibliotecarilor marea îngrijorare atunci când odraslele lor nu se prea trag la lectură, unde părinții vin să împrumute cărți pentru copiii lor și reciproc, copiii pentru părinți și vedem multe altele despre care scriu manualele de biblioteconomie și cea mai mare parte a literaturii de specialitate.

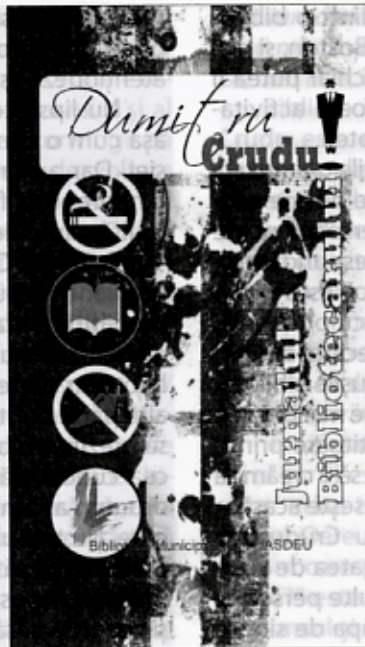
Despre bibliotecari se spune, adesea, că „stau în bibliotecă și citesc cărți”. Dumitru Crudu a înțeles doar după două săptămâni de muncă în bibliotecă cât de epuizantă poate fi această profesie dacă o ei în serios. Atunci când citești: „am simțit cum oboseala mă înșfacă de gât” sau „din cauza epuizării, nu mă puteam ridica în picioare”, sau „sunt așa de obosit că văd negru în fața ochilor”

¹ CRUDU, Dumitru. *Jurnalul bibliotecarului*. / Dumitru Crudu; Bibl. Municipală „B.P. Hasdeu”. – Ch. : Grafema Libris, 2013. – 83 p. – ISBN 978-9975-4465-0-1.

vezi un alt bibliotecar, decât cel din episodul cu ex-prim-ministrul A. Sangheli, care întrebat ce face, a răspuns că așteaptă să treacă ziua și să plece acasă.

Unul dintre cititori sugerează că între cărți timpul trece mai lent. Poate pe motiv că într-o bibliotecă sunt atâtea de făcut. „Nu e zi ca în bibliotecă să nu se întâmple ceva: întâlniri cu poeți pentru copii, întâlniri cu poeți pentru maturi, cu editori, lansări de carte, lecturi literare, ateliere de pictură, cursuri de actorie, cursuri de oratorie, un atelier de dramaturgie, un atelier de scriere creativă, clubul poezilor copii, întâlniri cu actori, întâlniri cu păpușari, cu cinești, cu directori de publicații literare, cenacluri de literatură religioasă.” Adăugăm aici și un program de reeducare, prin intermediul lecturii, a persoanelor condamnate. Autorul punctează doar câteva din numeroasele manifestări care adună lumea în bibliotecă. Observăm că toate acestea se pot întâmpla fără utilizarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare, a căror lipsă este invocată frecvent de bibliotecari pentru a justifica situația de amortizare din unele biblioteci.

Interesantă și „vânătoarea de cărți necitite” și eforturile autorului de a scoate la lumină cărțile „băgate la răcoare” sau pe nedrept „încarcerate”. „Toată ziua am redat libertatea cărților încarcerate, făcând un fel de dreptate cărților nedreptățite, dar extrem de prețioase.” În bibliotecile lumii se fac chiar topuri ale cărților uitate pe nedrept. Promovarea cărților este o problemă caracteristică tuturor bibliotecilor țării. De cinci ani rata medie de circulație a publicațiilor este de numai 1,2, cifră extrem de

scăzută. Pe acest segment bibliotecarii chiar au multe de făcut.

Autorul pune foarte delicat și problema donațiilor și a celor care „cu fața radiind de bucurie” încearcă să scape „de tonele de cărți moarte de acasă” „știind prea bine că n-au nicio valoare”, deși este conștient de faptul că „ar fi nedrept însă să generalizez, odată ce majoritatea donațiilor conțin cărți extrem de importante”. Bibliotecile din alte țări, care nu au problema spațiului, selectează din publicațiile donate pe cele care lipsesc în colecții, restul (dublete sau în mai multe exempla-

re, dar puțin solicitate) sunt puse în vânzare, iar pe banii obținuți sunt cumpărate cărțile de care au nevoie. Cărțile care nu-și găsesc cumpărătorii, sunt propuse gratuit persoanelor interesate.

Un pic din clasa întâi, rătăcit din pricina grevei microbuziștilor, a intuit bine că la bibliotecă poate fi ajutat. Poate inconștient la această vârstă și de această dată. Dar din acea rătăcire s-a ales cu *Rățușca cea urâtă*, citită și poate cu un drum pe care în timp va dori să-l repete. Salvat de bibliotecă! Academicianul rus D. Lihaciov scria cu ani în urmă, că pot să dispară școlii, pot să dispară universitățile, dar atât timp cât există biblioteci nu este totul pierdut. S-ar putea ca mama copilului să rețină că la bibliotecă și-a găsit fiul pierdut și poate să-și amintească despre faptul că a uitat să restituie o carte împrumutată demult. La Boston am văzut o reclamă la citirea căreia nu puteai să nu zâmbești: „Cu 25 de ani în urmă ai împrumutat de la Biblioteca Publică Boston *Cuviosul Gheorghe*. Nu crezi că a venit timpul s-o aduci înapoi?” Probabil mulți își aminteau că nu ar strica să facă un drum spre bibliotecă, pentru că mai mari

cozi la intrarea și la ieșirea dintr-o bibliotecă n-am văzut nici până la Boston, și nici după Boston. Acolo cititorul chiar putea fi numit patronul bibliotecii. Toată activitatea bibliotecii în jurul lui se rotea.

Biblioteca dintre copertile *Jurnalului bibliotecarului* este locul unde fiecare segment de populație, fiecare persoană poate găsi ceva special, care să corespundă propriilor interese, indiferent dacă este vorba despre normalitate sau copii cu probleme, familii incomplete etc. Bibliotecarul din *Jurnal* pătrunde în viața de după ușile bibliotecii a cititorilor pentru a înțelege mai bine de ce au nevoie aceștia. Unei cititoare prinse pe picior greșit „am încercat să-i creăm la bibliotecă atmosfera care-i lipsește acasă”.

Bibliotecarul lui Dumitru Crudu știe cât de mult contează necesitatea de socializare a persoanelor și că multe persoane vin la bibliotecă pentru a scăpa de singurătate. „Măcar dacă s-ar termina reparațiile în sala de lectură, dar așa, unde să te duci, ca să scapi de singurătate?”

Autorul știe cât de mare responsabilitate își asumă atunci când se apucă să recomande o carte. Fără a o citi și a o cunoaște n-o poți recomanda oricui. „Te simți cu mult mai bine când le dai utilizatorilor o carte pe care ai citit-o, decât atunci când habar nu ai ce conține”, conchide autorul. Cartea necitită la vârsta potrivită nu va fi citită niciodată. „Fiecare vârstă își are cărțile sale. Nevroza apare din clipa când se încurcă borcanele și când o fetiță de zece ani devorează cărți erotice și un adult cu acte în regulă citește *Morcoveață*, când totul ar trebui să fie invers. Uf, cât de delicată și de periculoasă mai e și meseria asta de bibliotecar.” Este, într-adevăr. Și bibliotecarul trebuie să aibă mare grijă să nu nimerească în situații dificile, mai ales la recomandarea cărților pentru adolescenți. La Biblioteca Publică Boston am văzut liste de literatură de felul *Cărți care nu sunt recomandate cititorilor copii*. La întrebarea mea dacă aceste liste nu pot avea efectul invers, bibliotecarul mi-a răspuns că pă-

rinții trebuie să urmărească și ei ce citesc copiii, iar datoria bibliotecarului este să-i atenționeze asupra unor posibile capcane.

Nu lipsește nici bibliotecara supărată așa cum o cunoaștem din folclorul profesiei. Dar autorul se simte vinovat pentru o nedreptate făcută cuiva la bibliotecă cu mult înainte de venirea lui. Semn bun.

Dumitru Crudu n-a făcut biblioteconomie. (Nu punem aici importanța unei pregătiri fundamentale în domeniu.) Dragostea pentru bibliotecă, profesia de bibliotecar, carte și lectură le-a cules de prin alte părți. Dar toate acestea nu-l împiedică să prezinte bibliotecă în altă lumină decât cea cunoscută. O lumină care descoperă drumuri ascunse și drumuri încă necunoscute. Nu trebuie să faci neapărat biblioteconomie ca să devii un bibliotecar bun. În unele cazuri este suficient să iubești cărțile și oamenii și să dorești să le oferi ajutorul necesar pentru a găsi drumul care să-i unească. Protagonistul face turul filialelor bibliotecii municipale pentru a aduce cititorului cartea dorită, dar lipsă în fondurile bibliotecii. Cât de dezamăgit rămâne când după un drum, cartea adusă nu-și mai revede cititorul cu o nouă comandă. Dezamăgit și cititorul că, la momentul când a avut nevoie de o carte anume, aceasta a fost lipsă pe raftul unde ar fi trebuit să-i fie locul. Cine știe câți cititori n-au ajuns statistici de bibliotecă din pricina că la primul drum spre bibliotecă s-au ales cu lacătul pe ușă sau cu un refuz?

În puținul timp de când lucrează în bibliotecă, autorul a îndrăgit-o într-atât încât îi pasă enorm de viitorul ei. „De câteva zile, în plin decembrie, zăpada a început să se topească și e fleșcăială. Din cauza asta, în prima jumătate de oră, de când am deschis bibliotecă, nici țipenie. Și, deodată, un sloi de gheață mi-a trecut prin fața ochilor: dar dacă nu vine nimeni și cei care prevestesc dispariția bibliotecilor au dreptate? M-am alarmat însă degeaba, pentru că, nu peste mult timp, cititorii au început să dea năvală, în râuri.”

Aveam mare nevoie de această lectură. Pentru a testa veridicitatea multor altor lecturi și poate pentru a spulbera unele temeri ce țin de viitorul bibliotecarului și al bibliotecii în general. Cartea convinge că biblioteca este un organism în dezvoltare și că poate fi mai vie decât oricând atunci când încape pe niște mâini bune. Citind cartea te întrebi dacă n-ar trebui să-i dăm dreptate cunoscutului bibliolog american Steve Coffman care în articolul *The Decline and Fall of the Library Empire* (<http://www.infotoday.com/searcher/apr12/Coffman-The-Divide-and-Fall-of-the-Library-Empire.shtml>), publicat în aprilie 2012, citat foarte activ de comunitatea bibliotecară internațională, exprimă părerea că s-ar putea ca viitorul bibliotecii să țină de spațiile fizice și de carte și îndeamnă bibliotecarii să-și centreze activitatea pe cartea tipărită atât timp, cât aceasta mai contează. Nu vom pune în discuție aici importanța tehnologiilor moderne de informare și comunicare, care contează enorm pentru modernizarea activității unei biblioteci. Dar toate acestea trebuie să meargă în paralel cu promovarea cărții și a lecturii.

Din *Jurnalul bibliotecarului* vedem că lucruri minunate se pot întâmpla în bibliotecă, mai ales, în jurul cărții tipărite.

Biblioteca din *Jurnalul* lui Dumitru Crudu este exact așa cum o cunoaștem din manuale și cum ar trebui să fie o bibliotecă. Bibliotecarul, care aleargă prin tot orașul pentru a aduce cititorului exact cartea solicitată, este exact bibliotecarul în varianta lui clasică.

Aș dori mult ca această carte să fie citită de cât mai multă lume și, în special, de cât mai mulți bibliotecari. Sunt multe lucruri de învățat.

Interesant *Jurnalul bibliotecarului*. Autorul cărții este convins că „bibliotecile au viitor atâta timp, cât au cititori”, iar întrebarea „Oare ce poate fi mai frumos decât un om care pleacă zâmbind dintr-o bibliotecă?” este retorică. Dumitru Crudu știe răspunsul și știe cum să facă câți mai mulți oameni să plece zâmbind din bibliotecă. Bine ai venit în breaslă, colega!

Vera OSOIANU

ISTORIA JURNALISMULUI DIN ROMÂNIA ÎN DATE¹

Necesitatea unei lucrări de sinteză în care să fie prezentată cronologic, echidistant și echilibrat istoria jurnalismului din România se impunea cu stringență de mai mult timp. În articolul *Pentru o istorie a presei din România*, publicat încă în anul 2007, Marian Petcu, dr. conf. univ. la Universitatea din București, a menționat că există mai multe contribuții, schițe istorice, sinteze, semnate atât de personalități notorii ale culturii românești, cât și de filologi, istorici,

bibliotecari, jurnaliști, muzeografi etc. Cu toate că, practic „nu a existat an în care să nu fi fost publicată cel puțin o „privire înapoi” asupra presei, oricât de modestă ca întindere sau ca profunzime [...], **ne lipsește însă o lucrare de sinteză** (subl. noastră – N.Ț.)”². Deși numărul de publicații privind istoria presei în ansamblu, precum și apariția lucrărilor care nu sunt absolut identice după extensie temporală, aspect teritorial, puncte de vedere, genuri jurnalistice, co-

¹ *Istoria jurnalismului din România în date: enciclopedie cronologică* / vol. coord. de Marian Petcu. Iași: Polirom, 2012. 1414 p. ISBN: 978-973-46-3067-7.

² PETCU, Marian. *Pentru o istorie a presei din România*. În: *Revista Română de istoria presei*. 2007, anul 1, 2, 4.